ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 6ης Ιουνίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Περιβάλλον – Οδηγία 2003/87/ΕΚ – Παράρτημα Ι, σημείο 5 – Ατμοσφαιρική ρύπανση – Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου – Εξαίρεση των μονάδων αποτέφρωσης επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων – Σημασία του σκοπού της αποτέφρωσης»

Στην υπόθεση C-166/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen (εφετείο Στοκχόλμης, τμήμα κτηματικών και περιβαλλοντικών υποθέσεων, Σουηδία) με απόφαση της 15ης Μαρτίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Μαρτίου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

**Naturvårdsverket**

κατά

**Nouryon Functional Chemicals AB,**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους O. Spineanu-Matei, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot (εισηγητή) και S. Rodin, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: T. Ćapeta

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την P. Carlin καθώς και από τους B. De Meester και G. Wils,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σουηδική.

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 275, σ. 32), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018 (ΕΕ 2018, L 76, σ. 3) (στο εξής: οδηγία 2003/87).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Naturvårdsverket (υπηρεσίας προστασίας του περιβάλλοντος, Σουηδία) (στο εξής: Υπηρεσία) και της σουηδικής εταιρίας Nouryon Functional Chemicals AB (στο εξής: Nouryon) σχετικά με απόφαση της Υπηρεσίας με την οποία η Nouryon υποχρεώθηκε να συμπληρώσει το σχέδιό της παρακολουθήσεως όσον αφορά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου.

### Το νομικό πλαίσιο

#### *Το δίκαιο της Ένωσης*

*Η οδηγία 2003/87*

3 Η αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 2003/87 έχει ως εξής:

«Οι πολιτικές και τα μέτρα θα πρέπει, τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, να εφαρμοσθούν σε όλους τους τομείς της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο στους τομείς της βιομηχανίας και της ενέργειας, προκειμένου να επιτευχθούν σημαντικές μειώσεις των εκπομπών. […]»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Αντικείμενο», ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθιερώνει ένα σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης (“ΣΕΔΕ της [Ένωσης]”) προκειμένου να προωθήσει τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τρόπο αποδοτικό από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικό.»

5 Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής»:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις εκπομπές από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι και στα αέρια θερμοκηπίου που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε απαιτήσεων απορρέουν από την οδηγία 96/61/ΕΚ [του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (ΕΕ 1996, L 257, σ. 26)].

[…]»

6 Κατά το άρθρο 3, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/87, ως «εγκατάσταση» ορίζεται η «σταθερή τεχνική μονάδα όπου διεξάγονται μία ή περισσότερες δραστηριότητες απαριθμούμενες στο παράρτημα Ι και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες άμεσα σχετιζόμενες με αυτές, οι οποίες συνδέονται, τεχνικώς, με τις διεξαγόμενες δραστηριότητες στον συγκεκριμένο τόπο και θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στις εκπομπές και τη ρύπανση».

7 Το άρθρο 4 της οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε από την 1η Ιανουαρίου 2005 καμία εγκατάσταση να μην πραγματοποιεί οιαδήποτε δραστηριότητα περιλαμβανόμενη στο παράρτημα Ι που οδηγεί σε εκπομπές οριζόμενες σε σχέση με την εν λόγω δραστηριότητα εκτός εάν ο φορέας εκμετάλλευσης της εγκατάστασης είναι κάτοχος άδειας εκδοθείσας από αρμόδια αρχή σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6, ή εάν η εγκατάσταση εξαιρείται από το ΣΕΔΕ της [Ένωσης] σύμφωνα με το άρθρο 27. Αυτό ισχύει επίσης για τις εγκαταστάσεις που εντάχθηκαν βάσει του άρθρου 24.»

8 Το άρθρο 6 της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Η αρμόδια αρχή εκδίδει άδεια εκπομπών αερίων θερμοκηπίου με την οποία επιτρέπονται οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από ολόκληρη την εγκατάσταση ή τμήμα της, εφόσον κρίνει ότι ο φορέας εκμετάλλευσης είναι ικανός να παρακολουθεί τις εκπομπές και να υποβάλλει εκθέσεις γι' αυτές.

Μια άδεια εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μπορεί να καλύπτει μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις που λειτουργούν στον ίδιο τόπο και υπό τον ίδιο φορέα εκμετάλλευσης.

2. Οι άδειες εκπομπής αερίων θερμοκηπίου περιέχουν τα εξής:

α) το όνομα και τη διεύθυνση του φορέα εκμετάλλευσης·

β) περιγραφή των δραστηριοτήτων και των εκπομπών από την εγκατάσταση·

γ) ενός σχεδίου παρακολούθησης που πληροί τις απαιτήσεις δυνάμει των πράξεων σε μνεία των οποίων προβαίνει το άρθρο 14. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στους φορείς εκμετάλλευσης να ενημερώνουν τα σχέδια παρακολούθησης χωρίς να τροποποιούν την άδεια. Οι φορείς εκμετάλλευσης υποβάλλουν τα τυχόν ενημερωμένα σχέδια παρακολούθησης στην αρμόδια αρχή προς έγκριση·

δ) απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και

ε) υποχρέωση παράδοσης δικαιωμάτων, εκτός των δικαιωμάτων που έχουν εκχωρηθεί βάσει του κεφαλαίου ΙΙ, ίσων με τις συνολικές εκπομπές της εγκατάστασης ανά ημερολογιακό έτος, όπως πιστοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 15, μέσα σε τέσσερις μήνες από τη λήξη του εν λόγω έτους.»

9 Το άρθρο 14 της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Η [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με λεπτομερείς ρυθμίσεις για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων περί των εκπομπών […], οι οποίες βασίζονται στις αρχές για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων που αναφέρονται στο παράρτημα IV και τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. […]

[…]

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε φορέας εκμετάλλευσης μιας εγκατάστασης […] παρακολουθεί και υποβάλλει προς την αρμόδια αρχή έκθεση περί των εκπομπών της εν λόγω εγκατάστασης […] κατά τη διάρκεια κάθε ημερολογιακού έτους, μετά το τέλος του εκάστοτε έτους, σύμφωνα με τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

[…]»

10 Το σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση που διαπιστωθεί υπέρβαση του ανωτάτου ορίου παραγωγικής ικανότητας οιασδήποτε δραστηριότητας του παρόντος παραρτήματος, όλες οι μονάδες στις οποίες καίονται καύσιμα, πέρα από αυτές στις οποίες γίνεται αποτέφρωση επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων, περιλαμβάνονται στην άδεια εκπομπής αερίων θερμοκηπίου.»

11 Το παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87 περιλαμβάνει επίσης πίνακα στον οποίο απαριθμούνται οι κατηγορίες δραστηριοτήτων στις οποίες εφαρμόζεται η οδηγία αυτή. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται, αντιστοίχως, η πρώτη και η εικοστή τρίτη δραστηριότητα:

«Καύση καυσίμων σε εγκαταστάσεις με συνολική ονομαστική θερμική κατανάλωση άνω των 20 MW (εκτός των εγκαταστάσεων αποτέφρωσης επικινδύνων ή αστικών αποβλήτων) […]

Παραγωγή χύδην οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξείδωση ή με παρόμοιες διεργασίες, παραγωγικού δυναμικού άνω των 100 τόνων την ημέρα».

*Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/2066*

12 Το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/2066 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2018, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής (ΕΕ 2018, L 334, σ. 1), προβλέπει τα εξής:

«Η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων είναι πλήρεις και καλύπτουν όλες τις εκπομπές διεργασίας και καύσης από όλες τις πηγές εκπομπών και ροές πηγής που ανήκουν σε δραστηριότητες οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ και άλλες συναφείς δραστηριότητες οι οποίες εντάσσονται δυνάμει του άρθρου 24 της ίδιας οδηγίας, καθώς και όλα τα αέρια θερμοκηπίου που έχουν καθοριστεί σε σχέση με τις εν λόγω δραστηριότητες, ταυτόχρονα δε αποτρέπουν τις διπλοεγγραφές.»

13 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού:

«Κάθε φορέας εκμετάλλευσης ή φορέας εκμετάλλευσης αεροσκαφών παρακολουθεί τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου βάσει σχεδίου παρακολούθησης που έχει εγκριθεί από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 12, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και τη λειτουργία της εγκατάστασης ή της αεροπορικής δραστηριότητας, την οποία αφορά η παρακολούθηση.»

14 Το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού έχει ως εξής:

«Ο φορέας εκμετάλλευσης […] τροποποιεί το σχέδιο παρακολούθησης, τουλάχιστον, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[…]

ε) το σχέδιο παρακολούθησης δεν είναι σύμφωνο με τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και η αρμόδια αρχή ζητεί την τροποποίησή του από τον φορέα εκμετάλλευσης […]».

*Η οδηγία 96/61*

15 Η αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 96/61 έχει ως εξής:

«[Εκτιμώντας] ότι ο στόχος μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τον έλεγχο της ρύπανσης είναι η πρόληψη, όπου αυτό είναι εφικτό, των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, το νερό και το έδαφος, λαμβανομένης υπόψη της διαχείρισης των αποβλήτων και, όταν αυτό είναι αδύνατο, η ελαχιστοποίησή τους, ώστε να επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολό του».

16 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να ελέγχουν ότι η εγκατάσταση θα λειτουργήσει κατά τρόπον ώστε:

[…]

γ) να αποφεύγεται η παραγωγή αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων [(ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86)], ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, να αξιοποιούνται ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον·

[…]».

***Το σουηδικό δίκαιο***

17 Το άρθρο 1 του κεφαλαίου 3 της förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser [κανονιστικής αποφάσεως (2020:1180) σχετικά με ορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, στο εξής: σουηδική κανονιστική απόφαση] ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύεται η άνευ αδείας εκπομπή αερίων θερμοκηπίου από εγκαταστάσεις στις οποίες ασκούνται οι δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα.»

18 Το άρθρο 5 του κεφαλαίου 3 της σουηδικής κανονιστικής αποφάσεως προβλέπει τα εξής:

«Κάθε φορέας εκμετάλλευσης που επιθυμεί να ζητήσει άδεια εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου υποβάλλει αίτηση στην [Υπηρεσία].

Η αίτηση περιλαμβάνει: […]

3. σχέδιο παρακολούθησης.»

19 Η οδηγία αριθ. 4 του παραρτήματος της σουηδικής κανονιστικής αποφάσεως έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση που διαπιστωθεί υπέρβαση του ανωτάτου ορίου παραγωγικής ικανότητας οιασδήποτε δραστηριότητας από τις περιγραφόμενες στα σημεία 1 έως 28 του τμήματος "περιγραφή των δραστηριοτήτων", όλες οι μονάδες καύσης καυσίμων, εκτός από αυτές στις οποίες γίνεται αποτέφρωση επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων, περιλαμβάνονται στην άδεια εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου.»

20 Στο άρθρο 6 του lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser [νόμου (2020:1173) περί ορισμένων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, στο εξής: σουηδικός νόμος], ως σχέδιο παρακολούθησης ορίζεται η «γραπτή περιγραφή κατά την έννοια του άρθρου 12 του κανονισμού για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων». Κατά την ίδια διάταξη, ως «κανονισμός για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων» νοείται ο εκτελεστικός κανονισμός 2018/2066.

## Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

21 Η Nouryon, με έδρα το Stenungsund (Σουηδία), παράγει χύδην οργανικά χημικά προϊόντα. Η παραγόμενη ποσότητα υπερβαίνει τους 100 τόνους ημερησίως.

22 Η δραστηριότητα αυτή ασκείται βάσει άδειας που χορηγήθηκε το 2004 δυνάμει του miljöbalken (κώδικα περιβάλλοντος). Από τη διαδικασία παραγωγής προκύπτουν επικίνδυνα απόβλητα τα οποία περιέχονται στα λύματα που προέρχονται από τη βιομηχανική διεργασία.

23 Σύμφωνα με προσωρινή απόφαση που περιέχεται στην ως άνω άδεια, η επιχείρηση πρέπει να επεξεργάζεται τα λύματα αυτά σε αποτεφρωτήρα ή να αναθέτει την επεξεργασία τους σε άλλη εγκατάσταση εγκεκριμένη για επικίνδυνα απόβλητα. Η Nouryon επέλεξε να επεξεργάζεται τα λύματα σε αποτεφρωτήρα που βρίσκεται εντός της εγκατάστασης του Stenungsund. Η εγκατάσταση αυτή είναι κατασκευασμένη κατά τρόπο ώστε τα μολυσμένα λύματα να διοχετεύονται απευθείας στον αποτεφρωτήρα από το τμήμα της εγκατάστασης όπου παράγονται τα χημικά προϊόντα.

24 Ο αποτεφρωτήρας χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για την καύση των λυμάτων που παράγονται κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής διεργασίας, ήτοι συνολικά περίπου 40 000 τόνων ετησίως. Καθόσον η ενεργειακή περιεκτικότητα των λυμάτων είναι αμελητέα, η αποτέφρωση πραγματοποιείται με την προσθήκη καυσίμου αερίου. Η ενέργεια που παράγεται από την αποτέφρωση ανακτάται με τη μορφή ατμού για να χρησιμοποιηθεί στη διαδικασία παραγωγής. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειας που είναι αναγκαία για την παραγωγή προέρχεται από βιομηχανικό λέβητα. Το 2017 ο αποτεφρωτήρας εφοδιάστηκε με 4 289 τόνους καύσιμου αερίου, το οποίο αντιστοιχεί σε 245 terajoules, και απέδωσε 182 terajoules. Το ίδιο έτος η καύση του καυσίμου αερίου στον βιομηχανικό λέβητα αντιστοιχούσε σε περίπου 726 terajoules (περίπου 14 069 τόνους). Ο αποτεφρωτήρας εκπέμπει στην ατμόσφαιρα ποσότητα περίπου 11 500 τόνων διοξειδίου του άνθρακα ετησίως, κατά τη Nouryon, και 17 000 τόνων, κατά την Υπηρεσία.

25 Η εγκατάσταση έχει επίσης ειδική άδεια να εκπέμπει αέρια θερμοκηπίου στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ.

26 Η Υπηρεσία διαπίστωσε ότι ο αποτεφρωτήρας επικίνδυνων αποβλήτων δεν μνημονευόταν στο σχέδιο παρακολούθησης της εγκατάστασης του Stenungsund και ότι, ως εκ τούτου, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που προέρχονταν από τον εν λόγω αποτεφρωτήρα δεν περιλαμβάνονταν στις συνολικές εκπομπές της εν λόγω εγκαταστάσεως.

27 Κατά συνέπεια, η Υπηρεσία διέταξε τη Nouryon να υποβάλει συμπληρωματικό σχέδιο παρακολούθησης το οποίο να περιλαμβάνει τον αποτεφρωτήρα. Υποστήριξε δε ότι η εγκατάσταση έπρεπε να έχει άδεια για όλες τις μονάδες που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της.

28 Η Nouryon άσκησε προσφυγή κατά της διαταγής της Υπηρεσίας ενώπιον του Nacka tingsrätt – Mark- och miljödomstolen (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Nacka, τμήμα κτηματικών και περιβαλλοντικών υποθέσεων, Σουηδία), υποστηρίζοντας ότι, κατ' εφαρμογήν του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87, μια μονάδα αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων δεν πρέπει να περιλαμβάνεται στο ΣΕΔΕ, ανεξαρτήτως του αν αποτελεί ή όχι αναπόσπαστο μέρος εγκατάστασης καλυπτόμενης από το σύστημα αυτό. Το δικαστήριο αυτό δέχθηκε την εν λόγω επιχειρηματολογία και ακύρωσε τη διαταγή της Υπηρεσίας.

29 Η τελευταία άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του εν λόγω δικαστηρίου ενώπιον του Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen (εφετείου Στοκχόλμης, τμήμα κτηματικών και περιβαλλοντικών υποθέσεων, Σουηδία). Το τελευταίο αυτό δικαστήριο διερωτάται αν ο επίμαχος αποτεφρωτήρας εμπίπτει στην εξαίρεση του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87.

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen (εφετείο Στοκχόλμης, τμήμα κτηματικών και περιβαλλοντικών υποθέσεων) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Ισχύει η εξαίρεση των μονάδων αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων που προβλέπεται στο σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 –σύμφωνα με το οποίο όλες οι μονάδες καύσης καυσίμων πρέπει να περιλαμβάνονται στην άδεια εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, πλην των μονάδων αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων– για όλες τις μονάδες αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων ή πρέπει να υπάρχει κάποιο χαρακτηριστικό στοιχείο για την εφαρμογή της εξαίρεσης αυτής; Αν απαιτείται τέτοιο στοιχείο, είναι καθοριστικός ο σκοπός της μονάδας προκειμένου να εφαρμοστεί η εξαίρεση ή ασκούν επιρροή και άλλα στοιχεία;

2) Εάν ο σκοπός [της μονάδας] είναι καθοριστικός για την εκτίμηση, πρέπει η εξαίρεση να εφαρμόζεται και σε μονάδα που αποτεφρώνει επικίνδυνα απόβλητα, πλην όμως έχει κύριο σκοπό διαφορετικό από την αποτέφρωση;

3) Εάν η εξαίρεση εφαρμόζεται αποκλειστικά σε μονάδα που έχει κύριο σκοπό την αποτέφρωση επικίνδυνων αποβλήτων, ποια κριτήρια πρέπει να χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του σκοπού;

4) Εάν, στο πλαίσιο της εκτίμησης αυτής, είναι καθοριστικό το ζήτημα αν η μονάδα πρέπει να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο μέρος δραστηριότητας που ασκείται σε εγκατάσταση για την οποία απαιτείται άδεια βάσει της οδηγίας 2003/87 –για παράδειγμα κατά την έννοια του τμήματος 3.3.3 των κατευθυντηρίων οδηγιών της Επιτροπής–, ποιες προϋποθέσεις πρέπει να τίθενται προκειμένου η μονάδα να μπορεί να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο μέρος της εγκατάστασης; Μπορεί να απαιτείται, για παράδειγμα, η παραγωγή να είναι αδύνατη ή να μην επιτρέπεται χωρίς την εν λόγω μονάδα (βλ. κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής, σελίδα 14, υποσημείωση 14), ή αρκεί η μονάδα να συνδέεται τεχνικώς με την εγκατάσταση και να δέχεται επικίνδυνα απόβλητα αποκλειστικά από την εγκατάσταση αυτή;»

**Επί των προδικαστικών ερωτημάτων**

31 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 έχει την έννοια ότι όλες οι μονάδες αποτεφρώσεως επικινδύνων ή αστικών αποβλήτων εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε εγκατάσταση εμπίπτουσα στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής και οι οποίες δεν έχουν ως μοναδικό σκοπό την αποτέφρωση των αποβλήτων αυτών.

32 Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι αντικείμενο της οδηγίας 2003/87 είναι η θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής το οποίο αποσκοπεί στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα σε τέτοιο επίπεδο ώστε να εμποδίζεται κάθε επικίνδυνη ανθρωπογενής διατάραξη του κλιματικού συστήματος με απώτερο σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος [απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2021, Apollo Tyres (Hungary), C-575/20, EU:C:2021:1024, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

33 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/87 προβλέπει ότι το πεδίο εφαρμογής της καλύπτει τις εκπομπές που προέρχονται από τις διαλαμβανόμενες στο παράρτημα Ι δραστηριότητες καθώς και τα αέρια θερμοκηπίου που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ, στα οποία περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, το διοξείδιο του άνθρακα [απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2021, Apollo Tyres (Hungary), C-575/20, EU:C:2021:1024, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

34 Κατά το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/87, «[τ]α κράτη μέλη μεριμνούν ώστε από την 1η Ιανουαρίου 2005 καμία εγκατάσταση να μην πραγματοποιεί οιαδήποτε δραστηριότητα περιλαμβανόμενη στο παράρτημα Ι που οδηγεί σε εκπομπές οριζόμενες σε σχέση με την εν λόγω δραστηριότητα εκτός εάν ο φορέας εκμετάλλευσης της εγκατάστασης είναι κάτοχος άδειας εκδοθείσας από αρμόδια αρχή σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6, ή εάν η εγκατάσταση εξαιρείται από το ΣΕΔΕ της [Ένωσης] σύμφωνα με το άρθρο 27 […]».

35 Κατά το άρθρο 3, στοιχείο ε', της οδηγίας αυτής, ως εγκατάσταση ορίζεται η «σταθερή τεχνική μονάδα όπου διεξάγονται μία ή περισσότερες δραστηριότητες απαριθμούμενες στο παράρτημα Ι και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες άμεσα σχετιζόμενες με αυτές, οι οποίες συνδέονται, τεχνικώς, με τις διεξαγόμενες δραστηριότητες στον συγκεκριμένο τόπο και θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στις εκπομπές και τη ρύπανση».

36 Μεταξύ των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο εν λόγω παράρτημα Ι περιλαμβάνεται η «[π]αραγωγή χύδην οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξείδωση ή με παρόμοιες διεργασίες, παραγωγικού δυναμικού άνω των 100 τόνων την ημέρα».

37 Για την εγκατάσταση της Nouryon, η οποία παράγει χύδην οργανικά χημικά προϊόντα, απαιτείται σχετική άδεια.

38 Η εγκατάσταση αυτή περιλαμβάνει αποτεφρωτήρα για την καύση των λυμάτων που προέρχονται από τη βιομηχανική διεργασία. Κατά συνέπεια, ο εξοπλισμός εκπέμπει διοξείδιο του άνθρακα. Η ενέργεια που παράγεται από την αποτέφρωση ανακτάται με τη μορφή ατμού για να χρησιμοποιηθεί στη διαδικασία παραγωγής.

39 Καθόσον ο αποτεφρωτήρας συνδέεται τεχνικώς με τις δραστηριότητες που διεξάγονται στο Stenungsund και θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στις εκπομπές, αποτελεί συνεπώς μέρος της εγκατάστασης, κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2003/87.

40 Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά το ζήτημα αν απαιτείται άδεια για τον εν λόγω αποτεφρωτήρα όπως απαιτείται για την υπόλοιπη εγκατάσταση βάσει της οδηγίας 2003/87 ή αν δεν υφίσταται τέτοια υποχρέωση δυνάμει της εξαιρέσεως του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας αυτής. Για τον λόγο αυτόν, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η επίλυση της διαφοράς αυτής εξαρτάται από την ερμηνεία της εν λόγω διάταξης.

41 Κατά το σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87, «[σ]ε περίπτωση που διαπιστωθεί υπέρβαση του ανωτάτου ορίου παραγωγικής ικανότητας οιασδήποτε δραστηριότητας του παρόντος παραρτήματος, όλες οι μονάδες στις οποίες καίονται καύσιμα, πέρα από αυτές στις οποίες γίνεται αποτέφρωση επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων, περιλαμβάνονται στην άδεια εκπομπής αερίων θερμοκηπίου».

42 Κατά την ερμηνεία που υιοθετεί η Επιτροπή στις «Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ερμηνεία του παραρτήματος Ι της οδηγίας περί του ΣΕΔΕ της ΕΕ», τις οποίες εξέδωσε στις 18 Μαρτίου 2010, δεν αρκεί η μονάδα να αποτεφρώνει επικίνδυνα ή αστικά απόβλητα για να εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87. Η Επιτροπή εκτιμά ότι πρέπει επίσης, αφενός, η μονάδα αποτέφρωσης επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων να μην αποτελεί μέρος εγκατάστασης της οποίας η δραστηριότητα μνημονεύεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας αυτής και, αφετέρου, η αποτέφρωση των αποβλήτων αυτών να αποτελεί τον κύριο σκοπό της.

43 Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, κατά την Επιτροπή, μια μονάδα αποτέφρωσης επικινδύνων αποβλήτων της οποίας η παραγόμενη θερμότητα ανακτάται και χρησιμοποιείται για τη λειτουργία εγκαταστάσεως εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 δεν εξαιρείται από το εν λόγω πεδίο εφαρμογής.

44 Εντούτοις, η ερμηνεία αυτή δεν επιρρωννύεται από τις μεθόδους γραμματικής, συστηματικής και τελολογικής ερμηνείας τις οποίες χρησιμοποιεί συνήθως το Δικαστήριο.

45 Όσον αφορά, πρώτον, τη γραμματική ερμηνεία του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87, επισημαίνεται ότι το σημείο αυτό προβλέπει ρητώς την περίπτωση κατά την οποία εγκατάσταση η οποία πρέπει να διαθέτει άδεια εκπομπής αερίων θερμοκηπίου έχει περισσότερες από μία μονάδες καύσης καυσίμων και ορίζει ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, οι μονάδες αυτές πρέπει να περιλαμβάνονται στην εν λόγω άδεια, πλην των μονάδων αποτέφρωσης επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων.

46 Κατά συνέπεια, το γράμμα του εν λόγω σημείου 5 φαίνεται να αποκλείει ότι η μονάδα αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων πρέπει να περιλαμβάνεται στο σχέδιο παρακολούθησης της εγκατάστασης για τον λόγο ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εγκατάστασης αυτής.

47 Εξάλλου, δεδομένου ότι οι εξαιρέσεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά, η προβλεπόμενη στο εν λόγω σημείο 5 εξαίρεση πρέπει να αφορά μόνον τις μονάδες οι οποίες είναι όντως αφιερωμένες στην αποτέφρωση επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων και οι οποίες, κατά συνέπεια, μόνον σε αμελητέο βαθμό αποτεφρώνουν άλλα απόβλητα.

48 Αντιθέτως, από το γράμμα του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 δεν προκύπτει ότι η εξαίρεση των μονάδων αποτέφρωσης επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων από την υποχρέωση λήψης άδειας εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εξαρτάται από τον σκοπό για τον οποίο αποτεφρώνονται τα απόβλητα αυτά.

49 Όσον αφορά, δεύτερον, τη συστηματική και την τελολογική ερμηνεία του σημείου 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87, αυτές πρέπει, εν προκειμένω, να εξεταστούν από κοινού.

50 Όπως προκύπτει ιδίως από την αιτιολογική σκέψη 25 καθώς και από το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/87, ο γενικός σκοπός της οδηγίας αυτής είναι να επιτύχει, με τη θέσπιση του συστήματος κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

51 Εντούτοις, η εξαίρεση που προβλέπεται στο σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 για τις μονάδες αποτέφρωσης επικίνδυνων και αστικών αποβλήτων δεν επιδιώκει κατά προτεραιότητα τον σκοπό αυτόν. Εξυπηρετεί, αντιθέτως, έναν δευτερεύοντα σκοπό της εν λόγω οδηγίας, διότι ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε ότι η θέσπιση του συστήματος κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής δεν πρέπει να εμποδίζει τη διάθεση των επικίνδυνων και αστικών αποβλήτων με αποτέφρωση.

52 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η οδηγία 2003/87, όπως προκύπτει από τον τίτλο της, τροποποιεί την οδηγία 96/61. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/87 ορίζει ότι «[η] παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε απαιτήσεων απορρέουν από την οδηγία [96/61]». Όμως η οδηγία 96/61, της οποίας το αντικείμενο είναι ευρύτερο από εκείνο της οδηγίας 2003/87 και αφορά την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης, προβλέπει ρητώς στο άρθρο 3, στοιχείο γ′, την αξιοποίηση ή τη διάθεση των αποβλήτων.

53 Η αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 96/61 αναφέρει επίσης ότι «ο στόχος μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τον έλεγχο της ρύπανσης είναι η πρόληψη, όπου αυτό είναι εφικτό, των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, το νερό και το έδαφος, λαμβανομένης υπόψη της διαχείρισης των αποβλήτων και, όταν αυτό είναι αδύνατο, η ελαχιστοποίησή τους, ώστε να επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολό του».

54 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να ευνοήσει την αποτέφρωση επικίνδυνων και αστικών αποβλήτων εξαιρώντας τα από την υποχρέωση λήψεως αδείας στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ. Ο περιορισμός όμως του πεδίου εφαρμογής της εξαίρεσης αυτής μέσω της έννοιας του «κύριου σκοπού» δεν συνάδει προς την ως άνω επιδίωξη.

55 Περαιτέρω, το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης πρέπει επίσης να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του κύριου σκοπού της οδηγίας 2003/87. Θα αντέβαινε όμως στον σκοπό αυτόν η ερμηνεία την οποία προκρίνει η Επιτροπή, κατά την οποία μια μονάδα αποτέφρωσης επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων η οποία συμβάλλει, διά της παραγωγής θερμότητας, στη λειτουργία εγκατάστασης εμπίπτουσας στο ΣΕΔΕ πρέπει και αυτή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ.

56 Πράγματι, μια τέτοια ερμηνεία θα συνεπαγόταν την παροχή του ευεργετήματος της παρεκκλίσεως μόνο στις μονάδες αποτέφρωσης επικίνδυνων και αστικών αποβλήτων των οποίων η παραγόμενη θερμότητα δεν ανακτάται από εγκατάσταση εμπίπτουσα στην οδηγία 2003/87, όπερ θα ευνοούσε τη σπατάλη ενέργειας και την αύξηση των εκπομπών.

57 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87 έχει την έννοια ότι όλες οι μονάδες αποτέφρωσης επικινδύνων ή αστικών αποβλήτων εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε εγκατάσταση εμπίπτουσα στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής και οι οποίες δεν έχουν ως μοναδικό σκοπό την αποτέφρωση των αποβλήτων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμεύουν σε αμελητέο μόνον βαθμό για την αποτέφρωση άλλων αποβλήτων.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

58 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

**Το σημείο 5 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018,**

**έχει την έννοια ότι:**

**όλες οι μονάδες αποτέφρωσης επικινδύνων ή αστικών αποβλήτων εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, όπως έχει τροποποιηθεί, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε εγκατάσταση εμπίπτουσα στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής και οι οποίες δεν έχουν ως μοναδικό σκοπό την αποτέφρωση των αποβλήτων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμεύουν σε αμελητέο μόνον βαθμό για την αποτέφρωση άλλων αποβλήτων.**

(υπογραφές)